

ภาคผนวก 2 : การเมืองในยุคประธานาธิบดี คิม ยังแฉม (ค.ศ. 1993 – 1997)

ภายหลังที่นายคิม ยังแฉมได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง “ประธานาธิบดี” เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1993 เขาได้แถลงไว้ในช่วงต้นของการบริหารประเทศด้วยการอ้างถึงปัญหาที่เกาหลีได้กำลังประสบอยู่ ที่เรียกว่า “โรคเกาหลี” ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องขจัดออกไปด้วยนโยบายการปฏิรูปให้เป็น “เกาหลีใหม่” จากนั้น เขาได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ ดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความซื่อสัตย์ โปร่งใส และความขยันขันแข็งในการทำงาน ตลอดจนการปฏิบัติตัวที่ไม่ฟุ้งเฟ้อไปกับเกียรติยศที่ได้รับด้วยการสั่งให้มีการเลี้ยงอาหารกลางวันเป็นบะหมี่สำเร็จรูปแทนการสั่งอาหารชั้นเลิศจากภัตตาคารที่มีชื่อเสียง การไม่เล่นกอล์ฟเพื่อการออกกำลังเป็นการวิ่ง และการตรวจข่าวคราวจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับทุกเช้าเพื่อรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนเกาหลีทุกหมู่เหล่า คุณสมบัติเหล่านี้ก่อให้เกิดความชื่นชมยินดีจากผู้คนถ้วนหน้า ดังปรากฏตามข่าวคราวในสื่อมวลชนทุกแขนงตลอดช่วงสองสามปีแรกที่เขาดำรงตำแหน่ง

ในบทความเรื่อง “แต่ประธานาธิบดีด้วยรัก” ได้แจกแจงรายละเอียดของบุคลิกภาพของคิม ยังแฉมไว้ ดังนี้

...คิม เปียง เฮียน หญิงสาววัย 78 ปี ผู้อพยพเมื่อครั้งญี่ปุ่นเข้ายึดครองคาบสมุทรเกาหลี ระหว่างปี ค.ศ. 1910-1945 ไปพำนักอยู่ในมลรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ส่งเงินจำนวนหนึ่งร้อยเหรียญไปให้ประธานาธิบดีคิม ยังแฉม พร้อมกับเขียนจดหมายฉบับหนึ่งมีใจความว่า “ดิฉันชื่นชมในผลงานการบริหารประเทศของท่านมาก แต่เมื่อได้เห็นภาพในโทรทัศน์ที่ท่านรับประทานบะหมี่ที่มีแต่เส้นหลายครั้งหลายครา อย่างไรก็ตาม ดิฉันรู้สึกหดหู่ใจยิ่งนักเพราะการรับประทานอาหารชนิดนี้บ่อย ๆ อาจไม่ส่งผลให้สุขภาพของท่านดีแน่ ดิฉันจึงส่งเงินมาให้ท่านจำนวนหนึ่งเพื่อซื้ออาหารที่มีประโยชน์...”

...คิม ยังแฉม เป็นประธานาธิบดีคนแรกที่ไม่ได้มาจากสายทหาร เขาได้รับเลือกและเข้ารับตำแหน่งเป็นประมุขของประเทศเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1993 นายคิมใช้ชีวิตเรียบง่าย ในขณะที่เขาทำงานในทำเนียบประธานาธิบดี สามเดือนแรกของการเข้าไปทำงาน คิมได้

กวาดล้างการคอร์รัปชันในหมู่ข้าราชการระดับสูงและทหาร โดยได้สั่งปลดนายทหารระดับนายพลเอกที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต และได้ข้าราชการที่ปฏิบัติมิชอบออกไปหลายคน ในขณะเดียวกัน เขาก็ได้ใช้อำนาจสั่งให้มีการปฏิรูปการพัฒนาเศรษฐกิจที่อยู่ในภาวะตกต่ำตลอดช่วงของการนำของประธานาธิบดีโรห์ เดวูเพื่อกระตุ้นให้มีการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมให้ฟื้นตัว

...ผลการสำรวจทัศนคติของคนเกาหลีจำนวน 1,500 คน ที่มีต่อการทำงานในรอบหกเดือนแรกของการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี พบว่าร้อยละ 79 ยอมรับว่างานการปฏิรูปการบริหารบุคคลนั้นเป็นเยี่ยมและจะส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศดีขึ้น อย่างไรก็ตามมีคนอีกหลายกลุ่มที่ยังอยากให้ประธานาธิบดีทำการปฏิรูปในแง่ต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ดังเช่น กลุ่มทางศาสนา กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มผู้นำแรงงาน สมาชิกสภาผู้แทน ตำรวจ และเหล่านักศึกษา

...คนเกาหลีกว่าร้อยละ 55 สดุดีนายคิมเป็นคนตั้งใจทำงานจริงร้อยละ 18 ยกย่องในความซื่อสัตย์สุจริตของเขา แต่ก็มีคนกว่าร้อยละ 27 ที่ไม่ค่อยพอใจที่เขาไม่สามารถรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าได้ และมีหลายคนที่กล่าวว่าเขาไม่สามารถจัดการเรื่องความสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือได้ดีพอ

...ไม่ว่าคิม ยังแชม จะได้รับคำชื่นชมในการปฏิบัติงานในตำแหน่งประธานาธิบดีมากหรือน้อยเพียงใด เขาก็ยังคงเป็นคิมคนเดิมที่ไม่ใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมไปกับยศฐาบรรดาศักดิ์ที่ได้รับ สิ่งที่เขาแสดงออกเมื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชนที่เลือกเขาเข้าไปก็คือความเอาใจจริง เอาใจกับงานที่จะนำพาชาติให้เจริญรุ่งเรืองและพยายามขจัดปัดเป่าปัญหาความเดือดร้อนที่ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเกาหลีทั้งหมดเป็นงานหลัก การประพุดิตนแบบนี้กระมังที่ทำให้เขาให้ความสนใจต่อเรื่องการเงินการอยู่น้อยหน่อย แม้แต่ในขณะที่มีการถ่ายทอดโทรทัศน์อยู่ก็ตาม จนทำให้หญิงชาวอเมริกันเชื้อสายเกาหลีเป็นห่วงเป็นใยถึงขนาดส่งเงินส่งทองมาให้เป็นค่าอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่าบะหมี่ธรรมดา ๆ

...อย่างไรก็ตาม คิม ยังแชม ก็มีข้อเสียชนิดที่ให้อภัยได้ยากยิ่ง กล่าวคือ แทนที่เขาจะนำเงินจำนวนหนึ่งร้อยละห้าไปหาซื้ออาหารที่มีคุณค่ารับประทานตามเจตจำนงของแม่เผ่าคิมเปียงเฮียน เขากลับนำเงินดังกล่าวไปสมทบทุนเพื่อรื้อฟื้นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งจะต้อง

ได้รับการทบทวน เพราะเป็นสถานที่สร้างขึ้นโดยญี่ปุ่นและเป็นที่ทำงานของรัฐบาลอาณานิคมชาวอาทิตย์อุทัยที่ปกครองเกาหลีเป็นเวลานานกว่า 35 ปี แม่เต่าคิมคงต้องเสียใจแน่ ๆ ที่ประธานาธิบดีไม่ได้กระทำการดังที่เธอประสงค์...¹

อนึ่ง ผลการสำรวจความนิยมของประชาชนต่อตัวประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 1993 หรือสามเดือนแรกภายหลังที่เข้ารับตำแหน่งพบว่า คนเกาหลีร้อยละ 88.3 ได้แสดงความชื่นชอบต่อผู้นำประเทศของเขา² โดยคนเมืองโซมได้ประจักษ์ชัดว่า คิมยังแชนผู้ซึ่งเป็นนักการเมืองอาชีพได้พยายามพิสูจน์ตัวเองว่า เขาจะนำชาติเกาหลีได้ให้เจริญรุ่งเรือง ด้วยคำมั่นสัญญาที่จะ “สร้างเกาหลีใหม่” ให้จึงได้ภายใต้การนำประเทศของเขา

วิกฤตของการปฏิรูป

ภายหลังการบริหารประเทศภายใต้การนำของคิม ยังแชน ได้ราวหนึ่งปี อีกทั้ง เขาได้เพิ่มนโยบาย “การปฏิรูประบบสังคมสู่ยุคโลกาภิวัตน์” และ “การนำเกาหลีให้เป็นชาติชั้นนำของโลก” ในคำแถลงนโยบายประจำปี ค.ศ. 1994 และ ค.ศ. 1995 ตามลำดับนั้น เป็นเสมือนการจุดพลุทางการเมืองที่มุ่งผลักดันให้สังคมเกาหลีพุ่งพรวดไปข้างหน้า ในขณะที่ข้าราชการและนักการเมืองจากกลุ่มหรือมุ้งต่าง ๆ ในพรรครัฐบาลไม่ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมหลายส่วนยังอยู่ในสภาพล้าหลัง อันเป็นผลมาจากการหมักหมมของปัญหาต่าง ๆ มานานหลายทศวรรษที่ไม่ได้รับการแก้ไขหรือสร้างให้เป็นฐานรองรับนโยบายการปีนป่ายให้ไปถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดได้ นอกจากนี้คนรอบข้างของประธานาธิบดี เช่น เลขานุการส่วนตัว และบุตรชายคนที่สองของประธานาธิบดี ได้สร้างภาพอุปถัมภ์ เพราะถูกจับกุมและดำเนินคดีในข้อหารับสินบนจากบริษัทขนาดใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยนกับการให้ความสะดวกและการได้รับประมุขงานของรัฐบาล สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียไปถึงตัวนายคิม ยังแชนที่มุ่งจัดความไม่โปร่งใสออกไปจากสังคม ทำให้ความนิยมในตัวประธานาธิบดีลดลงเป็นร้อยละ 55.0 ในปี ค.ศ. 1994 ร้อยละ 44.9 ในปี ค.ศ. 1995 ร้อยละ 28.0 ค.ศ. 1996 และเหลือเพียงร้อยละ 13.9 ในครึ่งปีแรกของ ค.ศ. 1997³

ในที่นี้ จะขอกล่าวอย่างละเอียดถึงวิกฤตการณ์ของการปฏิรูปที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเป้าหมายของนโยบาย ต่อกระบวนการบริหารประเทศ และต่อความนิยมของประชาชนที่มีต่อตัวประธานาธิบดีเอง

ข้อขัดแย้งทางด้านโครงสร้าง (structural contradiction)

ปัญหาที่อยู่เบื้องหลังของความล้มเหลวในนโยบายการปฏิรูปของนายคิม ยังแชมก็คือ ข้อขัดแย้งทางด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ปัญหานี้จะไม่สามารถมองเห็นได้ชัดหากไม่ได้มองลึกไปถึงอุดมการณ์ทางการเมืองที่เกาหลีใต้ได้ยึดถือมานานนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 ที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงต้นของทศวรรษที่ 90 ความขัดแย้งนี้ก่อให้เกิดความลำบากยากยิ่งที่จะดำเนินการจัดการบริหารประเทศให้สำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ได้ กล่าวโดยย่อ นับตั้งแต่อดีตประธานาธิบดีปัก จุงฮี ได้ยึดอำนาจและประกาศใช้แผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจฉบับแรกขึ้นในเกาหลีเมื่อปี ค.ศ. 1962 เป็นต้นมา รัฐบาลในยุคนั้นได้เร่งสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อให้ผู้คนเห็นพ้องต้องกันว่าเกาหลีใต้จะอยู่รอดในเวทีของประชาคมโลกต่อไปอย่างสง่าผ่าเผยได้ ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจทำงานหนักเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ดังนั้น รัฐบาลและผู้ประกอบการจึงได้นำทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมาใช้เพื่อผลิตสินค้าส่งออกไปขายยังต่างประเทศ อนึ่ง เพื่อให้เป้าหมายนี้ประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้ใช้อำนาจเผด็จการบีบบังคับให้คนเกาหลีทุกหมู่เหล่าเห็นพ้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่คำนึงถึงการทักท้วงหรือคัดค้านจากผู้ใดหรือกลุ่มใดที่มีความเห็นแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพราะรัฐบาลเผด็จการได้สั่งจับกุมผู้ที่ไม่เห็นด้วย ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลได้กดค่าจ้างแรงงานให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อให้ผู้ประกอบการมีผลกำไรจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำ โดยคาดหวังว่าผู้ประกอบการจะนำผลกำไรที่ได้รับไปใช้ในการลงทุนต่อไป

ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศของนายปัก จุงฮี เป็นเวลา 18 ปี (ค.ศ. 1962-1979) และของนายชุน ดุชวาน อีก 6 ปี (ค.ศ. 1981-1987) ได้มีการใช้อำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จผลักดันประเทศให้ก้าวหน้าไปในทิศทางเดียว นั่นคือ ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยเน้นดัชนีวัดความสำเร็จ เช่น อัตราการเจริญเติบโต การขยายตัวทางด้านการค้าการลงทุน และรายได้ต่อหัวในเชิงปริมาณ ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลไม่ส่งเสริมให้มีการ

พัฒนาทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ด้วยการปิดกั้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง และไม่สนใจต่อความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งอาจจะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจได้

ผลที่ได้รับก็คือ เกาหลีใต้ได้รับความสำเร็จในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยการก้าวจากการเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดประเทศหนึ่งของโลก มาเป็นเสือเศรษฐกิจตัวใหม่ที่มีศักยภาพยิ่ง กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่หรือแชร์โบลต์ต่างได้รับผลประโยชน์ถ้วนหน้า โดยต่างมีขนาดใหญ่โต และมีพลังอำนาจมหาศาล จนในที่สุดก็กลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 11 ของโลก ในตอนกลางของทศวรรษที่ 90

อย่างไรก็ตามกระแสของอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ได้ประทุขึ้นในตอนกลางทศวรรษที่ 80 ที่ประชาชนแทบทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา คนงานกรรมกร ครูอาจารย์ สื่อมวลชน และชนชั้นกลางต่างเรียกร้องให้ยกเลิกการใช้อำนาจเผด็จการ มีการเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องและรุนแรง จนผู้นำทางการเมืองคนใหม่ในยุคนั้น คือนายโรห์ เทว ได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตยในวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 1997 (June declaration for Democratization 1987) เพื่อปลดปล่อยให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ตามระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันก็นั่นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปด้วย

จุดนี้เองทำให้เกิดข้อขัดแย้งทางด้านโครงสร้างของอุดมการณ์ทางการเมืองขึ้น จากที่เคยเน้นเฉพาะความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว มาเป็นการสนับสนุนการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ผู้นำประเทศต้องรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ และยิ่งเมื่อนายคิม ยังแซมผู้ซึ่งนักการเมืองอาชีพที่เคยร่วมต่อต้านรัฐบาลเผด็จการมานานหลายสิบปี ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี เขาได้ประกาศให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ถึงการมีสิทธิหน้าที่อันชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย คำประกาศนี้เองทำให้คนงานกรรมกรเรียกร้องความเป็นธรรมมากขึ้นด้วยการขอขึ้นค่าแรงงาน และให้ปรับปรุงสภาพการทำงานในโรงงานให้ดีขึ้นตามมาตรฐานสากล

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ก็คือ ผู้ประกอบการบริหารกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยังคงมุ่งพัฒนากิจการอุตสาหกรรมของตนเองเพิ่มมากขึ้น ด้วยการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาปรับปรุงโรงงานอุตสาหกรรม ขยายโรงงานทั้งในและต่างประเทศ และนำมาใช้จ่ายค่าจ้าง

แรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่คำนึงว่าสภาพเศรษฐกิจของโลกจะขึ้น ๆ ลง ๆ ก็ตาม จึงส่งผลให้จำนวนหนี้สินทวีคูณ กล่าวคือ เกาหลีใต้มีหนี้ต่างประเทศราว 30 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ค.ศ. 1987 เพิ่มขึ้นเป็น 157 พันล้านเหรียญสหรัฐนับถึงสิ้นปี ค.ศ. 1997 หรือคิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 45 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ที่เดียว

ตามทฤษฎีแล้ว รัฐในระบบทุนนิยมจะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อันก่อให้เกิดการสะสมทุน (capital accumulation) ส่วนรัฐในประเทศโลกที่สามหรือรัฐกำลังพัฒนาในระบบทุนนิยมนั้น มีการใช้อำนาจรัฐบีบบังคับและผลักดันให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการสะสมทุนอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะมีการปกครองระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จหรือไม่ก็ตาม จะมีการออกกฎหมายควบคุมแรงงานอย่างเข้มงวด มีการกดค่าจ้างแรงงานให้อยู่ในระดับต่ำ และมีการใช้กองกำลังตำรวจ และทหารเข้าสลายและควบคุมการสไตรค์ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเป็นไปอย่างราบรื่น⁴ ดังนั้นรัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการเกื้อหนุนระบบทุนนิยม ดังจะเห็นได้จากกรณีของประเทศเกาหลีใต้ตลอดช่วงทศวรรษที่ 60-80

ต่อมาภายหลังที่ระบอบประชาธิปไตยเฟื่องฟู ได้มีการผ่อนคลายทางการเมืองแบบเผด็จการลง โดยให้ประชาชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปทางการเมือง ควบคู่ไปกับการยึดเป้าหมายในการผลักดันให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับสูงดังเช่นในอดีต ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดให้ประเทศให้ได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า (OECD) ซึ่งก็ประสบความสำเร็จโดยได้เป็นสมาชิกกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมในปี ค.ศ. 1996 สมใจ อย่างไรก็ตาม ข้อขัดแย้งของอุดมการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการบริหารประเทศ และก่อให้เกิดความไม่ลงรอย ความแตกแยกไร้ฉันทานในโครงสร้างทางสังคมและทางเศรษฐกิจจนไม่สามารถประสานรอยร้าวนี้ได้ในช่วงตอนปลายของสาธารณรัฐที่เจ็ดภายใต้การนำของนายคิม ยังแซม ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมได้กลายเป็นระบบทุนนิยมที่ทุกฝ่ายต่างเรียกร้องสิทธิอันพึงมีพึงได้จากสังคม ซึ่งผู้นำประเทศจะต้องรับฟังความคิดเห็นความเดือดร้อนของทุกกลุ่มจึงส่งผลให้เกิดความไม่ลงรอย และสังคมเกิดภาวะสับสนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เป้าหมายทางเศรษฐกิจก็ไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะอัตราความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจได้ลดต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด มีการขาด

ดุลการค้ากับต่างประเทศจำนวนมหาศาลในแต่ละปี จนในที่สุดก็เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ซึ่งต้องขอความช่วยเหลือกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) เป็นจำนวนเงินสูงถึง 57 พันล้านเหรียญทีเดียว

ข้อขัดแย้งทางโครงสร้างจะไม่เกิดขึ้นในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำทั้งหลายที่ประเทศเหล่านั้นได้ตั้งเป้าหมายของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ในระดับต่ำ เพียงร้อยละ 1.5-3 ต่อปี ในขณะที่เกาหลีใต้ตั้งเป้าหมายไว้ให้สูงถึงร้อยละ 7-10 ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องผลักดันให้กลไกทางเศรษฐกิจและกลไกของรัฐทำงานกันอย่างหนัก พร้อมทั้งต้องยอมให้มีการเสียสละ (sacrifice) จากคนบางกลุ่มในสังคม ซึ่งแน่นอนที่สุด กลุ่มคนงานกรรมกรจะต้องถูกกำหนดให้เป็นฝ่ายเสียสละ โดยรับค่าจ้างแรงงานต่ำ และมีสภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่ดี เพื่อที่จะให้มีการไหล่อันจะนำไปสู่การลงทุนต่อไป

แต่ในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันภายหลังที่มีการปรับใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเต็มใบนั้น คนงานกรรมกรต่างเรียกร้องให้มีการปรับค่าแรงงาน และให้มีการปรับปรุงสวัสดิการและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ อาวุธของเหล่าคนงานกรรมกรก็คือการนัดหยุดงาน ดังนั้น นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 ที่มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตยเป็นต้นมา ได้มีการเรียกร้องให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชยและเพิ่มค่าแรงงานมากขึ้น ส่วนรัฐบาลก็ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือในการควบคุมกรรมกรดังเช่นที่ผ่านมาในอดีต จากสถานการณ์ดังกล่าวยังผลให้สินค้าของเกาหลีมีราคาแพงขึ้น เพราะมีต้นทุนสูงขึ้น ทำให้ไม่อาจแข่งขันกับสินค้าจากแหล่งผลิตของประเทศอื่นในตลาดโลกเมื่อเทียบกับอดีต จึงส่งผลให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเกาหลีได้ลดลงอย่างฮวบฮาบในช่วงทศวรรษที่

90

ข้อขัดแย้งดังกล่าวได้ขยายวงกว้างออกไปยังเหล่าข้าราชการ พนักงานระดับกลาง และระดับสูงในบริษัทต่าง ๆ ครู อาจารย์ นักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง ฯลฯ ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างก็ใช้โอกาสเรียกร้องผลตอบแทนที่สูงขึ้นเช่นกัน อนึ่ง ได้มีการเรียกร้องให้รัฐจัดสวัสดิการแก่ผู้ว่างงาน สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล และลงทุนในด้านการศึกษามากขึ้น ดังนั้นรัฐจึงต้องพยายามจัดการให้ทุกกลุ่มได้รับความพอใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตามการให้ตามความพอใจของแต่ละกลุ่มอาจมีความไม่เท่าเทียมกัน จึงก่อให้เกิดรอยร้าวขึ้นใน

สังคมอย่างต่อเนื่อง และรอยร้าวนี้ก็เกิดขึ้นในกลุ่มหรือมุ้งต่าง ๆ ในพรรครัฐบาลเอง ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะผลประโยชน์ที่ได้รับไม่ค่อยลงตัวนั่นเอง

ขอบเขตของการปฏิรูป

กล่าวกันว่า นายคิม ยังแชมได้ตั้งเป้าหมายในการปกครองประเทศว่า เขาจะเป็นผู้นำในการปฏิรูปประเทศเกาหลีอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์เกาหลีภายหลังจากที่ประธานาธิบดีปัก จุงฮีได้กระทำสำเร็จมาแล้วเมื่อทศวรรษที่ 60 ที่ผ่านมานายคิมได้ขยายขอบเขตของการปฏิรูปไปในทุกส่วนทุกระบบของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เขาพยายามปฏิรูปสังคมทั้งหมดนั่นเอง

จากขอบเขตของการปฏิรูปที่กว้างขวาง และพยายามเร่งเร้าให้เกิดผลสำเร็จภายในระยะเวลาอันสั้นนี้ได้ส่งผลให้เกิดความระส่ำระสายขึ้นในสังคม อีกทั้งเป็นการสร้างศัตรูขึ้นมากมาย รวมทั้งกับสมาชิกพรรครัฐบาลด้วยกันเอง นโยบายปฏิรูปที่ก่อให้เกิดความแตกแยกและสร้างศัตรูที่เด่นชัดก็คือ การจัดคอร์รัปชัน เพราะนับตั้งแต่ นายคิม ยังแชมก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง เขาได้ปลดข้าราชการและนายทหารระดับสูงจำนวนมากที่มีพฤติกรรมไปในทางประพฤตินิชอบ ต่อมาได้สั่งจับอดีตประธานาธิบดีโรห์ เหวที่ถูกกล่าวหาว่ารับสินบน และจับนักธุรกิจที่มีส่วนพัวพันกับการให้สินบนอีกจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ อดีตประธานาธิบดีชุน ดูฮวานก็ได้รับการลงโทษเมื่อมีการได้สวนพบว่าเขาได้ใช้อำนาจในการเป็นผู้บัญชาการทหารทำการปฏิวัติ และสั่งให้ทหารบดขยี้นักประชาธิปไตยที่เรียกร้องให้มีการปลดแอกจากลัทธิเผด็จการทหารที่เมืองกวางจู เมื่อปี ค.ศ. 1980 อันส่งผลให้มีผู้คนล้มตายนับพันคน ในที่สุดศาลได้ตัดสินจำคุกนายโรห์ เหวเป็นเวลา 17 ปี และจำคุกตลอดชีวิตในกรณีของนายชุน ดูฮวาน พร้อมทั้งอดีตนายทหารและนักธุรกิจคนสำคัญอีก 23 คน อันเป็นข่าวครึกโครมไปทั่วโลก (คนเหล่านี้ได้รับการอภัยโทษจากรัฐบาลเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม ค.ศ. 1997)

ดัชนีทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้

(หน่วย : %)

ปี อัตราความเจริญเติบโต ดรรชนีราคาสินค้า อัตราการว่างงาน หนี้ต่างประเทศ

(พันล้านเหรียญ)

1986	11.6	2.7	3.8	n.a.
1987	11.5	3.0	3.1	n.a.
1988	11.3	7.1	2.5	n.a.
1989	6.4	5.7	2.6	n.a.
1990	9.5	8.6	2.4	n.a.
1991	9.1	9.3	2.3	n.a.
1992	5.1	6.2	2.4	n.a.
1993	5.8	4.8	2.8	43.9
1994	8.6	6.2	2.4	56.9
1995	8.9	4.5	2.0	78.4
1996	7.1	5.0	2.0	105.0
1997	5.4	4.4	2.8	156.9

ที่มา: Bank of Korea. Economic Statistics Yearbook. Seoul, 1998.

ความเข้มงวดของการปฏิรูปเพื่อสร้าง “เกาหลีใหม่” ตามนโยบายของรัฐบาลยุคนี้เป็นไปอย่างเข้มงวดและกว้างขวางทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีการใช้อำนาจของรัฐจัดตั้งที่เรียกว่า “เนื้อร้าย” ที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเป็นธรรมทางสังคม โดยไม่คำนึงว่าเนื้อร้ายดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติติดต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่คนเกาหลีกระทำกันมานานแสนนานจนเป็นความเคยชิน

การปฏิรูปมีเป้าหมายเพื่อจะให้ได้รับผลโดยเร็วทันที จึงมีการใช้กฎหมายบังคับ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ขาดมาตรการรองรับเพื่อลดผลกระทบในทางลบที่อาจจะเกิดขึ้น จึงส่งผลให้เกิดความระส่ำระสายไปทั่ว ในที่สุด นโยบายจึงล้มเหลว ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ นโยบายการใช้ระบบนามจริงในการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งนี้เพราะระบบการเงินของเกาหลีในอดีตนั้นมีการฝากเงินในนามของคนอื่น และ/หรือใช้นามแฝงเพื่อป้องกันมิให้คนอื่นรับรู้ในจำนวนเงินฝากที่เป็นจริงของบุคคลใดคนหนึ่ง

ระบบการเงินที่ใช้นามแฝงนี้เป็นสิ่งที่กระทำกันมานานแล้วจนกลายเป็นประเพณีนิยมของชาวเกาหลีและระบบนี้ก็ทำหน้าที่ประโยชน์ได้เป็นอย่างดีในสังคมนี้แม้ว่าจะไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลก็ตาม อีกทั้งยังมีแนวโน้มทำให้เศรษฐกิจได้ดินดำเนินต่อไปโดยไม่มีสิ่งใดมาสกัดกั้นได้ แต่เมื่อนโยบายของรัฐบาลนายคิม ยังแซมได้ประกาศยุติการใช้นามแฝงในระบบการเงินแบบเก่า ทำให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่วทั้งสังคม อีกทั้งคนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ใหม่ได้ทั้งหมด

ความวุ่นวายในระบบการเงินแบบใหม่ของเกาหลีกลายเป็นประเด็นทางการเมืองไปเมื่อนายคิม เจุงผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีได้ประกาศจะให้มีการผ่อนผันให้เลื่อนการใช้ระบบนามจริงในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินไปก่อนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในตอนปลายปี ค.ศ. 1997 ว่า

.... “I believe a temporary suspension of the real-name system will help boost a free

flow of cash...”⁶

การเมืองกับเศรษฐกิจ

ประเทศเกาหลีใต้มีปัญหาเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจ ปัญหานี้ได้สะสมมานานและยากที่จะแก้ไขภายในระยะเวลาอันสั้น เมื่อประธานาธิบดีคิม ยังแจมประกาศแยกการเมืองออกจากเศรษฐกิจเพื่อป้องกันมิให้นักการเมืองใช้อิทธิพลช่วยเหลือและ/หรือเบียดบังผลประโยชน์มาเป็นของตนเองและพรรคพวก นั้นหมายความว่า เขาประสงค์ที่จะให้ภาคเศรษฐกิจเป็นอิสระจากภาคการเมืองเพื่อให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรี อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจของเกาหลีแข็งแกร่งและยืนหยัดก้าวหน้าอยู่บนสภาพที่เป็นจริงของโลกทุนนิยม

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ก่อตั้งประเทศเป็นต้นมา การเมืองมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเกาหลี โดยเฉพาะในยุคเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจในสมัยสาธารณรัฐที่สามที่ประธานาธิบดีปัก จุงฮีได้ใช้อำนาจของกระทรวงคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ (Economic Planning Board) เพื่อกำหนดทิศทางในการสร้างและส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สำคัญเพื่อให้มีขนาดใหญ่สามารถผลิตสินค้าส่งไปขายยังตลาดโลก ทำให้กลุ่มแซโบล์(กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่) มีความเข้มแข็งในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมในกิจการที่มีอยู่ในแผนพัฒนาของประเทศ โดยรัฐบาลได้ค้ำประกันเงินกู้และช่วยส่งเสริมการตลาดให้ ดังนั้น จึงเกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างแซโบล์ กับนักการเมือง และข้าราชการในกระทรวงคณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ที่กล่าวถึงนี้เป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา ที่มีนักการเมืองและข้าราชการเป็นเสมือนนายและนักธุรกิจเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง ดังนั้น นักธุรกิจจึงมีสถานะภาพที่ต่ำกว่าและมักจะตอบแทนนักการเมืองและข้าราชการด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการขอร้อง หรือไม่ได้รับการขอร้องก็ตาม

ตลอดยุคสาธารณรัฐที่สามและสี่ ประธานาธิบดีปัก จุงฮีได้ขอร้องให้นักธุรกิจชั้นนำช่วยเหลือขบวนการพัฒนาชนบท ชื่อ แชมาอิล อุนดง นักธุรกิจต่างให้การตอบสนองทั้งเงินทุนและบุคลากรในขบวนการดังกล่าว จนกระทั่งขบวนการแชมาอิล อุนดงได้รับ

ความสำเร็จสูงที่สุดในโลก อนึ่ง ทุกครั้งที่เขาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี พรรคการเมืองของนายปัก จุงฮีได้รับการสนับสนุนทางการเงินจำนวนมหาศาล และเขาก็ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้นำประเทศทุกครั้งจนกระทั่งเขาถูกสังหารในปี ค.ศ. 1979

นโยบาย “รัฐ-นำการพัฒนา” (government-led growth strategy) ได้นำมาใช้ต่อในยุคสาธารณรัฐที่ห้าภายใต้การนำของประธานาธิบดีชุน ดูฮวาน จนทำให้ขนาดของเศรษฐกิจเกาหลีใต้เจริญเติบโตขึ้นเป็นอันมาก และประเทศสามารถได้ดุลการค้าเกินดุลเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1986

ความเกี่ยวพันระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องในยุคสาธารณรัฐที่หก แม้ว่าประธานาธิบดีโรห์ เตวจะประกาศนโยบายที่ปล่อยให้ภาคธุรกิจดำเนินการของตนเองอย่างเป็นอิสระ ส่วนรัฐจะทำหน้าที่ในการสนับสนุนก็ตาม แต่เนื่องจากประเพณีการมอบเงินให้แก่นักการเมืองและข้าราชการระดับสูงเพื่อปูทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเพื่อจะได้รับความเอื้อเฟื้อหรือให้ได้รับเลือกให้ได้รับความช่วยเหลือและได้รับการประมูลในโครงการของรัฐ ดังนั้น การให้เงินและ/หรือของขวัญแก่บุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจการของรัฐเป็นสิ่งที่ปรากฏเด่นชัดในสังคมเกาหลีซึ่งป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติกันมาช้านาน หากมองย้อนอดีตไปยังเมื่อครั้งโบราณกาล ประเพณีการมอบของขวัญถือเป็นสิ่งปกติวิสัยเมื่อมีการเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน และในกรณีที่ต้องการให้ได้รับสิ่งใดตอบแทนในภายหลัง

ในกรณีของโรงเรียนก็เป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองจะนำของขวัญราคาแพงหรือบางครั้งอาจเป็นเงินไปมอบให้แก่ครูที่สอนหนังสือแก่ลูก ทั้งนี้เพื่อให้ครูเอาใจใส่ลูกของตนมากขึ้นอันจะส่งผลให้การเรียนรู้ของลูกพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเพราะได้รับแรงสนับสนุนอย่างเต็มที่จากครู เป็นต้น

แต่เมื่อเกาหลีได้ก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ภายหลังที่มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตยใน ค.ศ. 1987 ทำให้ผู้คนเกิดความรู้สึกถึงความเสมอภาค และต่างต้องการที่จะเห็นสังคมเกาหลีมีความเป็นธรรม อีกทั้ง เมื่อประธานาธิบดีคิม ยังแจมประกาศนโยบายการสร้างเกาหลีใหม่ที่ต้องการจัดการให้เงินให้ของขวัญซึ่งเป็นการกระทำที่ส่อไปในทางการคอร์รัปชัน ทำให้มีการจับกุมคุมขังผู้ฝ่าฝืนเป็น

จำนวนมาก

ตัวอย่างที่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน ก็คือ ในตอนกลางปี ค.ศ. 1997 ได้มีการจับกุมครู (สามี ภรรยา มีชื่อว่า Cho) ที่รับสินบนจากพ่อ แม่ของเด็กนักเรียน โดยตำรวจได้ค้นพบลิปสติกจำนวนหลายกล่อง และของมีค่ามากมาย คิดเป็นมูลค่าถึง 5 ล้านดอลลาร์ (US\$ 5,618) ทางตำรวจได้ทำการสอบสวนพบว่า ครูสามี - ภรรยาคนนี้ได้รับสินบนจากผู้ปกครองเป็นเวลาติดต่อกันมานานถึงสี่ปี⁷

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเมืองกับเศรษฐกิจ (รวมไปถึงระหว่างการศึกษากับเศรษฐกิจ ฯลฯ) มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดมาช้านาน และได้เพิ่มความเข้มข้นเรื่อยมา

แม้ว่า คิม ยังแฮมได้ประกาศก่อนเมื่อเขาก้าวขึ้นรับตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีว่า จะไม่ยอมรับเงินใด ๆ จากนักธุรกิจแม้แต่สตางค์แดงเดียว แต่การให้และรับเงิน/หรือของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องระหว่างการเมืองกับเศรษฐกิจก็ยังคงกระทำกันทั้งในที่ลับและที่แจ้ง การที่จะให้วิถีทางการปฏิบัติดังกล่าวยุติโดยทันทีนั้นเป็นเรื่องยาก การสั่งห้ามดังกล่าวมีแต่จะเป็นการสร้างสรรค์ขึ้นทั้งภายในพรรคของตนเอง ภายในกลุ่มพรรคพวกเพื่อนฝูง และระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม นี่เป็นสาเหตุสำคัญที่ประธานาธิบดีได้รับความนิยมน้อยที่สุดในช่วงก่อนที่เขาจะพ้นจากตำแหน่งในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1998

การขอโทษต่อสาธารณชน

ในวันที่ 22 พฤศจิกายน ค.ศ. 1997 ประธานาธิบดีคิม ยังแฮมได้กล่าวขอโทษต่อประชาชนผ่านทางโทรทัศน์ไปทั่วประเทศในกรณีที่เกาหลีได้ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจว่า

รัฐบาลภายใต้การบริหารงานของเขาส่งแสดงความเสียใจที่ทำให้ประเทศประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงจนต้องขอความช่วยเหลือเงินกู้จากไอเอ็มเอฟ เขาสัญญาว่าจะกอบกู้เศรษฐกิจของประเทศให้กลับคืนมาภายในระยะเวลาอันสั้น ด้วยการใช้มาตรการตัดทอนงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลลง และขอให้นักธุรกิจปรับปรุงโครงสร้างของบริษัทมากกว่าที่จะขยายหนีต่อไป คิมยังได้ขอร้องให้คนงานกรรมกรทุ่มเทในการเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้นโดยระงับการเพิ่มค่าจ้างแรงงาน

ประธานาธิบดีให้เหตุผลว่า ทั้ง ๆ ที่สภาพเศรษฐกิจกำลังเจริญเติบโตก้าวหน้าไป ด้วยดี แต่การเน้นด้านความเจริญเติบโตในระดับสูงก่อปัญหาในด้านโครงสร้างในตัวของมันเอง ทั้งนี้เพราะที่ผ่านมามีการเลือกส่งเสริมอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาและอุ้มชูด้วยการให้เงินกู้พิเศษ การให้ยกเว้นการเก็บภาษีเป็นกรณีพิเศษ และใช้กฎหมายทางกฎหมายบังคับ เพื่อให้อุตสาหกรรมเฉพาะสาขาเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่การกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดผลดีในยุคโลกาภิวัตน์

การกล่าวคำขอโทษต่อประชาชนในครั้งนี้มิใช่เป็นครั้งแรก แต่เป็นครั้งที่สาม โดยครั้งที่หนึ่งนั้นเขาได้ขอโทษเมื่อสะพานข้ามแม่น้ำฮั่นแห่งหนึ่งในกรุงโซลพังทลายลง ทำให้ผู้เสียชีวิตจำนวนหลายคน ครั้งที่สองเขาขอโทษเมื่ออัยการตรวจสอบพบว่า บุตรชายคนที่สองของเขาได้รับสินบนจากบริษัทฮานโบ

การขอโทษประชาชนหลายครั้งไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารในสาธารณรัฐที่เจ็ด หรือได้รับความเห็นใจจากชาวเกาหลีเท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะการขอโทษจากงานที่กระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานตามนโยบาย ข้อบกพร่องดังกล่าวชี้ถึงความสามารถและสมรรถภาพของผู้นำประเทศ จนถึงขั้นที่ไม่มีความชอบธรรมในการบริหารประเทศต่อไป ผู้ชนจึงพากันโกรธแค้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ทำให้เศรษฐกิจพังพินาศภายหลังที่เขาบริหารประเทศมาครบ 5 ปี

ความคิดเห็นของนักวิชาการชาวเกาหลีต่อความล้มเหลวในการปฏิรูป

คงไม่มีอะไรดีไปกว่าที่จะนำข้อวิพากษ์วิจารณ์ของนักวิชาการชาวเกาหลีต่อการบริหารของประธานาธิบดีมานำเสนอไว้ ณ ที่นี้เพื่อคว่านักวิชาการเหล่านี้มองสังคมไปในแนวใด ดังนี้

(1) คิม เบียงคุก และชู จินย็อง อาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกาหลี ได้กล่าวว่า การปฏิรูปเป็นประเด็นทางการเมืองที่ประธานาธิบดีคิม ยังขาดความต้องการตอบสนองความปรารถนาในด้านอำนาจให้กับตัวเอง (personal quest for power) และประสงค์ที่จะสร้างจุดเด่นทางประวัติศาสตร์ (his mark on Korea history) ว่าเขาได้กระทำการเพื่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเช่น การปฏิวัติของประธานาธิบดีปัก จุงฮีในตอนต้นทศวรรษที่ 1960 ที่นำเกาหลีไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจจนประสบผลสำเร็จมาแล้ว⁸

กิม และชูได้พยายามตอบคำถามว่า ความล้มเหลวของการปฏิรูปเพื่อให้บังเกิดผลตามเป้าหมายสองประการข้างต้นนั้นเป็นเพราะเกิดวิกฤตของความสำเร็จ (Crisis of success) ที่เกาหลีได้รับความสำเร็จในการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาซึ่งเป็นผลมาจากการใช้อำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จบีบบังคับให้ชาติดระดมทรัพยากรทุกอย่างไปใช้ในการสร้างเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อประธานาธิบดีกิม ยังแฮมได้รับอำนาจมาจากแรงสนับสนุนของประชาชนส่วนใหญ่ตามระบอบประชาธิปไตย เขาจึงไม่สามารถสร้างพลังแห่งการพัฒนาได้ตามที่ประสงค์ แม้ว่าจะมีเป้าหมายที่ต้องการพลิกประวัติศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจของเกาหลีให้สำเร็จอีกครั้งในทศวรรษที่ 1990 ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละคนแต่ละกลุ่มที่สนับสนุนเขาดำเนินการต่างกัน และต่างคิดกันว่า “ใครจะได้อะไร” (who gets what) จากการพัฒนาดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น นักการเมืองประสงค์ได้รับความสำเร็จทางการเมืองและเศรษฐกิจ จึงใช้อิทธิพลได้รับสินบนจากกลุ่มธุรกิจ พวกสื่อมวลชนต้องการกระจายข่าวเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ข้าราชการสนใจในสิ่งที่ตนเองต้องการ และประชาชนต่างแบ่งแยกเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลสนใจพัฒนาจังหวัดและภูมิภาคตนเองให้มากขึ้น ในขณะที่รัฐบาลก็ยังคงยืนหยัดให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับสูง

ความต้องการที่หลากหลายเช่นนี้มีผลต่อการสร้างนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของประเทศที่ไม่อาจจะกระทำตามให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ยิ่งเมื่อผู้คนคิดว่าเป้าหมายดังกล่าวเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ต่อตัวผู้นำประเทศแล้ว ความสำเร็จของการดำเนินการตามนโยบายก็ยังอยู่ห่างไกลมากขึ้น

อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกาหลีทั้งสองกล่าวต่อไปอีกว่า นโยบายการปฏิรูปต้องเผชิญกับข้อขัดแย้งระหว่างอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระดับสูงกับความเสมอภาค รวมทั้งแรงกดดันจากกลุ่มต่าง ๆ จากภูมิภาคนิยม และจากการที่จะเลือกหนทางที่ดีที่สุดสำหรับการปฏิรูป ทำให้การปฏิรูปพบกับทางตันโดยไม่อาจถอยหลังหรือเลือกทิศทางที่ดีที่สุดได้ เพราะทางเลือกหนึ่ง ๆ จะก่อให้เกิดผลถึงใครได้ประโยชน์ใครเสียประโยชน์ ดังนั้น กิมจึงไม่

สามารถปฏิรูปนำพาประเทศไปตามแนวทางสายกลางตามลัทธิคำสอนของขงจื้อได้

(2) นักรัฐศาสตร์ชาวเกาหลีอีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่า ความล้มเหลวของการปฏิรูปของคิม ยังแหลมเป็นผลมาจากการที่ คิมยึดหลัก “การปกครองในแบบสุภาพบุรุษ” (rule of man) แทน “การปกครองด้วยกฎหมาย” (rule of law) ศาสตราจารย์ ฮาม ชัยบอง อาจารย์สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยยอนเซ และ ดร.ริว แชนยัง นักวิจัยของสถาบันวิจัยเซมชุงอีเล็กทรอนิกส์⁹ ได้ อธิบายว่านับเป็นเวลากว่า 2,500 ปีมาแล้วที่ขงจื้อได้อธิบายว่า คุณความดีและจริยธรรมที่ดีที่มี อยู่ในตัวบุคคลนั้นจะทำให้เขาเป็นนักปกครองที่ดี ประธานาธิบดีคิม ยังแหลมได้พยายามนำ รูปแบบของการปกครองแบบสุภาพบุรุษที่ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างของความเพียบพร้อมดีงาม ทั้งทางกายและใจและนำมาใช้ในการบริหารประเทศ โดยคิมมีชื่อเสียงในด้านการดำเนินชีวิต แบบสมถะทั้งในและนอกเวลาทำงาน ดังเช่น เขาใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย รับประทานบะหมี่หลัง การประชุมคณะรัฐมนตรี นิยมการวิ่งในการออกกำลังกายแทนการตีกอล์ฟ และเขียน ตัวหนังสือจีนในยามว่าง เป็นต้น

แต่ยุคสมัยของคิม แตกต่างไปจากยุคของขงจื้อในอดีตมากเพราะความต้องการของ คนเกาหลีสี่สิบล้านคนในยุคนี้มีอยู่อย่างหลากหลาย มีทั้งคนดีและคนเลว และยังสังคมได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดเป็นแรงกระตุ้นให้คน แสวงหาความสุขความสำเร็จส่วนตนมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงว่า สิ่งที่ได้มานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรมหรือไม่ ผู้เขียนทั้งสองยังกล่าวว่า ในสังคมปัจจุบัน ระบบการเมืองมีความจำเป็นที่ จะต้องใช้เงิน และมีการแย่งชิงผลประโยชน์กันอย่างรุนแรงและเผด็จรื้อน จึงจะต้องสร้าง “โครงสร้างทางสถาบัน” ที่กำหนดให้แต่ละคนกระทำตามบทบาทและสถานภาพในสังคมยุค ใหม่ตามกติกาของกฎหมาย มากกว่าจะมีการทำตามโครงสร้างที่ให้คนมาอยู่ร่วมกันตาม ประเพณีดังเช่นในอดีต (traditional political discourse)

ความพยายามของนักวิชาการชาวเกาหลีในการอธิบายความล้มเหลวของผู้นำ สาธารณรัฐที่เจ็ดเป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันพวกเขามีอิสระพอที่จะ วิพากษ์วิจารณ์การเมืองการปกครองของเกาหลีใต้ได้อย่างเสรีพอสมควร ซึ่งต่างจากสมัยก่อน ในยุคที่ประธานาธิบดีปัก จุงฮีและประธานาธิบดีชุน ดูฮวนเป็นผู้นำที่ไม่สามารถกระทำ ได้เลย เพราะมีอำนาจมืดได้แทรกซึมไปในทุกหนทุกแห่งในสังคมที่คอยคุกคามสิทธิเสรีภาพใน

การพูด การเขียน

กล่าวโดยสรุปข้อเขียนเรื่องนี้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเมืองในยุค ประธานาธิบดี คิม ยังแฉม (ค.ศ. 1993 – 1997) ที่ทำให้การบริหารงานของเขาประสบกับความล้มเหลวทั้ง ๆ ที่ในช่วงแรกของการขึ้นดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศนั้น เขาได้รับการสนับสนุนจากชาวเกาหลี ทั่วทั้งประเทศ แท้ที่จริงแล้ว นายคิมเป็นคนดีและมีความปรารถนาดีต่อประเทศเช่นเดียวกับ ผู้นำคนอื่น ๆ แต่ความดีงามและความซื่อตรงที่นำมาใช้โดยปราศจากการบริหารงานที่ดี ภายใต้อิทธิพลของสังคมที่เป็นจริงในช่วงเวลานั้น ๆ ไม่อาจนำพาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ในทางตรงข้าม อาจส่งผลที่เลวร้ายลงไปยังอย่างที่คาดไม่ถึง ดังนั้น กรณีตัวอย่างของคิม ยังแฉมจึงเป็นบทเรียนแก่นักการเมืองที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารบ้านเมือง อีกทั้งต้องมีความรอบรู้อย่างจริงจังถึงปัจจัยต่าง ๆ รอบข้างที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมในขณะ ที่สร้างและน่านโยบายไปปฏิบัติเพื่อจะได้รับผลสำเร็จ

เชิงอรรถ

- (1) คำรงค์ ฐานดี, “แต่ประธานาธิบดีด้วยรัก” สยามรัฐ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2536 หน้า 14.
- (2) Hohn Chai-bong and Rhyu Sang-young, “Democratic Reform in Korea: Promise of Democracy.” Korea Focus 5.5 (1997), p.45.
- (3) Ibid p.45
- (4) James F. Patras, Class, State and lower in the Third World. New Jersey: Allanheld, Osmun and Publishers, Inc., 1981, pp. 37 – 68.
- (5) Lee Sung-yul, “Ex-Presidents Chun, Roh Released from Prison,” Korea Herald. 23 December 1997. p.1.
- (6) “Kim Dae-jung to be Economic President,” Korea Herald. 27 November 1997. p.2.
- (7) Shin Hye-son, “Teacher’s Graft Case Causes Stir : Educators Resolve to Remove Unethical Practice of Receiving Money from Parents,” Korea Herald. 15 August 1997, p.3.
- (8) Kim Byung-kook and Suh Jin-young, “ Politics of Reform in Confucian Korea,” Korea Focus. 5:6 (1997), pp. 8 – 32.
- (9) Hahm Chai-bong and Rhyu Sang-young, “Democratic Reform in Korea : Promise of Democracy,” Korea Focus. 5:5 (1997), pp. 38 – 49.